

הגלים השוחקים את הסלעים עכשיו, שחקו אותם גם לפני מאות בשנים. הם עושים זאת בלי לזכור שנשפך בעיר הזאת דם, שעלו כאן על מוקד, שנקמו פה אהבות, שהופיעו בה חזיונות, שיונה ברח דרכה ויהודה המכבי הצית אותה, שבית תלמי חשק בה, ואניות מצור ומצי-דון חיכו בתור לעגון בה. ומי לא היה בה? מוקדון סיפח אותה, מסעות הצלב בזזו אותה, אברהים פחה בנה בה, לואי הצרפתי ביצר אותה, מרד החשמונאים תסס בה, פטרוס הקדוש חזה בה. וכל אחד נאבק לעצב אותה בדמותו ובכל פעם תושבים מתחלפים, נאנסים, נרדפים, מתרבים, חוגגים, בורחים, מתקיימים. וכמה שמות נקשרו בה: סול-מן המפואר, יהודה הלוי מרגוזה, ריצ'רד לב ארי, צלאח א-דין, ביברס הממלוכי, מחמוד אבו-נבוט. לצד אלו שלא נזכרו בין דפי ההיסטוריה. כל אותם יורדי ים, סוחרים, פועלים, פייטנים, נוכלים, מאמינים, משכילים, לוחמים, זרים, מקומיים - שפקדו אותה.

ובכל מאות השנים היא נחרבה ונבנתה, התקשטה במסגדים ובתי כנסת, התגנדרה בכנסיות ובמנזרים. ואת הכול היא ראתה בכאב, בשמחה, בשימון רגשי, בצער על הבלי עולם, בתקווה, בפיוס, בחתרנות, ברחמים, במתיקות. אבל לרגע בלא ייאוש כי הייאוש שמור לאלו שאינם רואים את האופק כמותה, אלו חמורי הסבר החתומים בהוד הרים, שגבם אל הים. ויפו צוחקת בלבה, היא מזמן הפנימה את מהות הגל ורואה בלא-יציב את הקבוע, שהרי בכל בוקר היא מתעוררת לגבול חדש.

אפילו יהושע בן-נון חלף על פניה, וידע כי אל לו לכבוש אותה. הוא ראה את הנמל שוחק עם הגלים, מסתיר ריגושי בעבוע בשפתותיו. הוא צפה בקרקורן התאוותני של סירות הבאות וקרבות, הוא ראה אותה בשעת זריחה עת הגלים מפצירים בה מלפנים וקרני השמש מתחככות בה מאחור, הוא ראה את מזמוטיה המרובים וידע באינסטינקטים של כובש, היכן טמון הניצחון. והוא עבר לידה וחיך. מיהר אל ירושלים החסודה, חוזה עד לתקומתן של טבריה המאמינה, צפת הרוחנית,

חברון הארצית, ונתיבות הפלאית. ולאורך כיבושיו הוא מדלג ביודעין על יפו, כמו סימן לדורות הבאים - יפו זו מחוץ לקדושה.

ואולם בשעת בין הערביים יפו מתכסה דוק ארגמני עמום של שקיעה, והעצים לובשים זהרורית בקצותיהם כאילו דלקו פנסי רחוב מתקור־פה אחרת, והגגות טבולים בכתום של קדושה ממזרח אחר, והים מת־כהה, מתעבה, והנמל נמזג עם אור־סופיום ורומז לכל אלו שיצאו אל הים לשוב על שללם. והיא זוהרת באור מנחם.

טוב שיהושע לא ראה אותה בעת שקיעה, אחרת היה ממחר לכובשה ובלא היסוס היה מעניק לה את תג הקדושה. למזלה של יפו הוא ראה בה נפקנית קלת דעת, והמראה הזה לא הרפה ממנו. להינשא לירוש־לים ולבלות ביפו, חשב בצביעות. ירושלים תבשל את ארוחותיו בזמן, צפת תלבין את בגדיו, טבריה תעמלן אותם וחברון תמרק רצפות למע־נו. אבל במוחו הוא מתנה אהבים עם יפו המפתה, יפו שצובעת שפתיה ומזמינה אותו אל מעונה הלוהב.

אך יפו, שוות נפש לכל זה, שהרי היא יודעת על עצמה את שרבים לא השכילו להבין, שתמיד ובכל עת שני המזגים - פראות הרוח ועדינות הנפש - עוגנים במזחה.

גרסה מחודשת לקטע החותם את שתי הנובלות "אי שקט", מאת אור ארנסט (2010, הוצאת כרמל).